

Igra

» BELI ZAJČEK «

Spoštovani,

pred vami je igra "Beli zajček", ki je namenjena spodbujanju trajnostne mobilnosti (npr. pešačenje, kolesarjenje, uporaba JPP) in razvijanju vrednot, povezanih z zdravim življenjskim slogom.

Igra je bila testno izvedena v nekaj vrtcih, kjer so jo otroci in vzgojiteljice z navdušenjem sprejeli. Želimo si, da bi "Beli zajček" zaživel tudi v vašem vrtcu in da bi z njim otrokom (in odraslim) skozi igro predstavili prednosti trajnostne mobilnosti. Navodilom in pripomočkom za igro prilagamo še nekaj uvodnih besed o pomenu vzgajanja in izobraževanja otrok v tem starostnem obdobju o trajnostni mobilnosti.

Pa še namig: o izvajanju igre lahko obvestite lokalne medije, še posebej, če boste igro izvajali v času tedna mobilnosti. V primeru, da boste tudi v prihodnje želeli izvajati kakršnekoli aktivnosti, povezane s trajnostno mobilnostjo in javnim potniškim prometom, se obrnite na lokalnega koordinatorja Evropskega tedna mobilnosti (ETM) ali Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, kjer je kontaktna oseba nacionalna koordinatorica ETM mag. Polona Demšar Mitrovič.

Naj vam bo igra v veselje in držimo pesti, da bodo vaši otroci pomagali očistiti kožuške čim več zajčkom!

Priloge:

- 1 obvestilo staršem,
- 2 uvod: trajnostna mobilnost v predšolski vzgoji,
- 3 navodila za izvedbo igre,
- 4 zgodba o belih zajčkih,
- 5 šablona "Beli zajček".

OPOMBA

Igra spodbuja trajnostno mobilnost v vrtcih, koncept je povzet po igri, ki jo je pripravilo mesto Munchen. Za vrtece v Sloveniji je bila prirejena v okviru projekta "Dobimo se na postaji", ki je bil del aktivnosti Ministrstva za infrastrukturo in prostor na področju integracije javnega potniškega prometa (projekt IJPP).

Igra je kot ena izmed aktivnost vključena v priročnik za vzgojitelje, izdelan v okviru istega projekta. Priročnik vsebuje vrsto napotkov, gradiv in primerov aktivnosti na temo trajnostne mobilnosti in je bil julija 2013 poslan vsem vrtcem v Sloveniji. Spletno mesto priročnika: www.na-postaji.si/sl-si/prirocnik.aspx

OBVESTILO STARŠEM

Kraj .....

Datum .....

Igra »BELI ZAJČEK«

Spoštovani starši!

Obveščamo Vas, da bomo v času od _____ do _____ v vrtcu izvajali igro "Beli zajček". Aktivnost bomo izvajali v okviru pobude občine za aktivno sodelovanje v okviru Evropskega tedna mobilnosti.

Z igro želimo prispevati k spreminjanju potovalnih navad in posledično k zmanjševanju motoriziranega prometa v okolici vrtca. Na ta način želimo prispevati k zmanjšanju okoljskih obremenitev, k spodbujanju gibanja otrok in s tem h krepitvi njihovega zdravja ter nenazadnje k odpravi nevarnega parkiranja avtomobilov na površinah za pešce in kolesarje. S tem se želimo pridružiti številnim iniciativam po vsej Evropi, katerih cilj je zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in drugih negativnih okoljskih vplivov prometa na okolje.

S pomočjo igre "Beli zajček" se tematika trajnostne mobilnosti v vrtce prenese prek zgodbe o belem zajčku, katerega kožušček je umazan zaradi izpušnih plinov avtomobilov. Cilj igre je očistiti zajčkov kožušček, to pa lahko otroci naredijo z vsakim okolju prijaznim in varnim načinom prihoda v vrtec. Pri tem se za okolju prijazno potovanje šteje pešačenje, kolesarjenje, vožnja z javnim potniškim prometom (avtobus ali vlak) in kombinirano potovanje (začetni del poti se opravi z avtomobilom, zaključni del pa peš, in sicer tako, da se vozilo parkira vsaj 200 metrov od šole).

Glede na to, da je način prihoda otrok v šolo v veliki meri odvisen od Vas, staršev, Vas vljudno prosimo, da igro podprete in vašemu otroku omogočite, da bo aktivno sodeloval in s tem prispeval k boljšemu rezultatu.

Za vaše sodelovanje se Vam iskreno zahvaljujemo!

Ravnatelj/ica:

UVOD: trajnostna mobilnost v predšolski vzgoji

Igra »BELI ZAJČEK«

Promet predstavlja najtrši oreh v boju s podnebnimi spremembami, netrajnostne oblike prometa pa močno zmanjšujejo kakovost bivanja. Dejstvo je, da se v Sloveniji več kot 70 % odraslih na delo vozi z osebnimi avtomobili. Cestni promet v Sloveniji zelo narašča, negativne posledice tega netrajnostnega razvoja pa posredno ali neposredno plačujemo mi vsi: s svojim denarjem, s svojim zdravjem ali celo z življenjem. Vse bolj onesnažujemo okolje in s tem zmanjšujemo kakovost svojega bivanja. V svetu, kjer je mobilnost vse bolj pomembna, živijo tudi naši otroci. In ker predstavlja promet enega od večjih izzivov sedanjih in prihodnjih generacij, je pomembno, da otroke naučimo pravilne izbire prevoza. Varnost otrok v prometu je na prvem mestu, vendar tudi skrb za okolje in zdravje ne smeta zaostajati, saj naše netrajnostne navade v prometu močno vplivajo na zdravje in življenjski prostor otrok.

Nekateri med nami svoje otroke, namesto da bi jih navajali na uporabo javnega potniškega prevoza, na pešačenje in kolesarjenje, »zavijamo v vato« in jih prevažamo naokrog z avtomobili, ne zavedajoč se, da jim s tem »dobronamernim« početjem delamo več škode kot koristi, tako z osebnostnega in družbenega, kakor tudi z varnostnega vidika. Hoja, kolesarjenje in prevoz s sredstvi javnega potniškega prometa so zabavni za mlade in stare, poleg tega pa prizanašajo tudi našemu okolju. Otroci, ki so samostojno mobilni, se bolje, hitreje in aktivneje učijo o svoji okolici. To pripomore k njihovi samozavesti, kar je investicija za vse življenje. Poleg tega pa se otroci navadijo gibanja v prometu in tako poskrbimo, da bodo varnejši tudi takrat, ko za vsakodnevne poti ne bodo več potrebovali našega spremstva.

Ker dajemo prednost osebnemu prevozu, se vrvež z ulice umika avtomobilom, ki bodo kmalu zaparkirali še zadnji košček zelenice. To pa predstavlja veliko nevarnost za tiste, ki se po opravkih, v vrtce, šole odpravijo peš, s kolesom. To, da avtomobili krojijo naša življenja, je potrebno pričeti spreminjati: svoje otroke moramo naučiti, da lahko skupaj s starši spreminjajo trende v prometu.

V priročniku, ki nastaja v okviru projekta »Dobimo se na postaji«, smo izpostavili nekaj dejavnosti za delo z otroki na področju trajnostne mobilnosti. Opisane dejavnosti pripomorejo k temu, da otroke opozorimo na pomen prometa v našem vsakodnevem življenju. Otroci spoznajo tako prednosti kot tudi slabosti posameznih prevoznih načinov ter se naučijo »tehtati« med njimi. Spoznajo učinke potovanj na naravno in družbeno okolje ter se učijo zmanjšati negativne vplive prometa, naučijo se tudi izražati svoje želje o ureditvi prometa. Pogosto se obnašanje otrok prenese tudi na njihove starše, zato ima ozaveščanje otrok lahko širše pozitivne vplive.

Izvedba predlaganih dejavnosti je le prvi korak na poti k trajnostnemu in odgovornemu obnašanju na področju mobilnosti. Naslednji koraki so lahko integriranje vsebin v kurikulum za vrtce, sodelovanje z lokalno skupnostjo s ciljem spreminjanja prometne ureditve, vsakoletno delovanje vrtcev v tednu mobilnosti ali dnevu brez avtomobila in končno tudi spreminjanje vseh dni v letu v dan brez avtomobila.

NAVODILA za izvedbo igre (1)

Igra »BELI ZAJČEK«

Opis igre: S pomočjo igre »Beli zajček« se tematika trajnostne mobilnosti v vrtce (in prek vzgojiteljic tudi otrokom in staršem) prenese skozi zgodbico o belem zajčku, katerega kožušček je umazan zaradi izpušnih plinov avtomobilov. Cilj igre je očistiti zajčkov kožušček. Igra vključuje dejavnosti s področij gibanja, jezika in umetnosti, torej temeljnih področij, ki so del kurikulumuma za vrtce.

Namen igre je otroke in njihove starše spodbuditi, da prihajajo v vrtec na čim bolj trajnosten način: peš, s kolesom, s skirojem, z rolerji, z avtobusom, z vlakom.

Igra je namenjena starejšim skupinam v vrtcih: **3–6 let.**

Stimulira:

- Trajnostne mobilnostne navade,
- prometno varnost,
- čistejše okolje,
- gibanje (motorične sposobnosti, zdravje),
- jezikovno dejavnost (pripovedovanje, opisovanje),
- umetniško dejavnost (ročne spretnosti, priprava razstave).

Izvedba: Učiteljica otrokom prebere zgodbico o belem zajčku. Otroci s pomočjo šablone izrišejo zajčka, ga pobarvajo s sivo barvo in izrežejo. V kolikor zajčka izrišejo na temnejši, barvan papir, barvanje ni potrebno. Zajčku lahko narišejo tudi oči, smrček, brčice, usta, kremplje. Naslednji teden (ali dva ali štiri) otroci vsako jutro na zajčka prilepijo bel krogec (čistijo zajčka). To lahko storijo le, če so v vrtec prišli na trajnosten način.

Potrebujete:

- A4 liste, za vsakega otroka enega,
- bel odpadni papir, iz katerega izrežete krogce,
- sive barvice ali svinčnike,
- lepilo,
- raznobarvne flomastre ali barvice za zajčkove oči, nos, brčice in kremplje,
- velik pano oz. površino, kamor bodo otroci pritrdili svoje zajčke.

NAVODILA za izvedbo igre (2)

Igra »BELI ZAJČEK«

1. Vzgojiteljica **določi obdobje**, v katerem se bo aktivnost izvajala. Glede na to prilagodi velikost belih krogcev, s katerimi bodo otroci »čistili« (polepili) svojega umazanega zajčka:
  - **1 teden**, velikost krogcev: $\Phi = 4,5$ cm
  - **2 tedna**, velikost krogcev: $\Phi = 3,0$ cm
  - **1 mesec**, velikost krogcev: $\Phi = 1,5$ cm
2. Dan pred začetkom aktivnosti vzgojiteljica otrokom prebere kratko zgodbico o belem zajčku (v nadaljevanju) in se z otroki pogovori o trajnostni mobilnosti. Otrokom razdeli tudi obvestila za starše (dopis je priložen).
3. Vsak otrok s pomočjo šablone izriše zajčka na list velikosti A4 in ga pobarva s sivo barvico ali grafitnim svinčnikom. S flomastri ali barvicami zajčku nariše oči, smrček, usta in nanj napiše svoje ime ter zajčka izreže. Vzgojiteljica pripravi tudi krogece, ki jih bodo otroci lepili na zajčke.
4. Ko se naslednji dan zjutraj zberejo vsi otroci (na primer po zajtrku), stopijo k panoju z zajčki in se pogovorijo, kako so prišli/se pripeljali v vrtec. Krogcec lahko prilepijo tisti, ki se v vrtec niso pripeljali z avtomobilom, temveč so prišli peš, s kolesom, rolerji, skirojem, avtobusom ... V kolikor nobena od navedenih možnosti ni izvedljiva, lahko krogcec prilepijo tudi otroci, ki so del poti premagali z avtomobilom in del poti peš – vsaj 200 m.
5. Po končanem obdobju aktivnosti (1 ali 2 tedna, 1 mesec), otroci ugotovijo, čigav zajček je postal najbolj bel. Zmagovalec je deležen velikega aplavza. Otroci z vzgojiteljico sklenejo, da bodo odslej vsi skrbeli, da bodo zajčki (tudi tisti v naravi) ostali čim bolj čisti. Zajčke kasneje odnesejo tudi domov in jih pokažejo staršem.
6. Dobrodošlo je, da v igri sodelujejo tudi vzgojiteljice in otrokom povedo, kako prihajajo na delo.

ZGODBA o belih zajčkih

Igra »BELI ZAJČEK«

V gozdičku blizu majhne vasice je živela družina belih zajčkov. Mama, oče in trije mladički. Njihovi kožuščki so bili beli kot sneg. Zaradi čiste bele barve so bili mladički bolj opazni in starši so jih z lahkoto našli, ko so se izgubili.

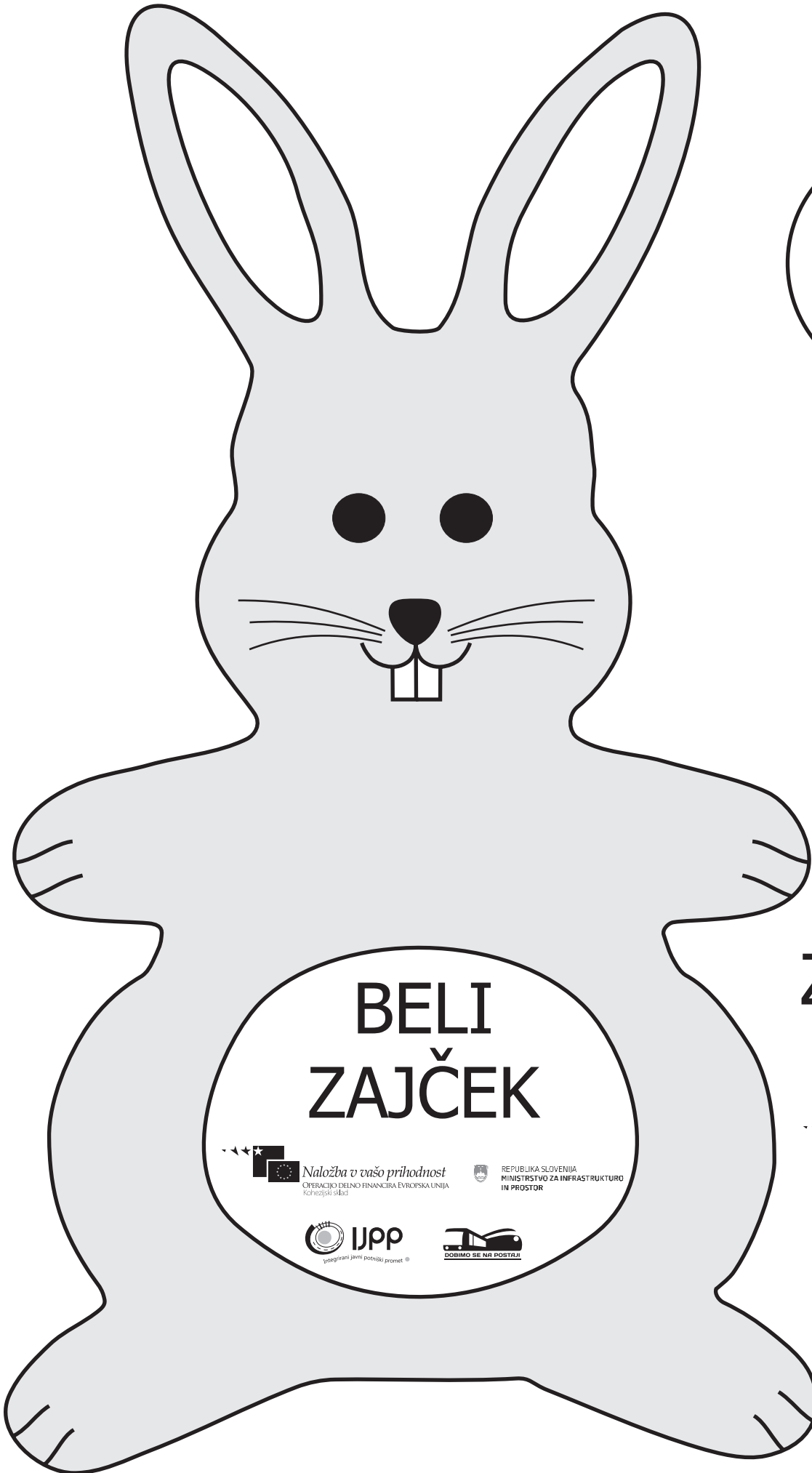
Nekega dne so se vaščani odločili, da bodo skozi gozd, v katerem so živeli beli zajčki, zgradili široko cesto. Ta naj bi vaščane kar se da hitro pripeljala v mesto. Cesta je bila kmalu zgrajena in vsi vaščani so si kupili nove avtomobile. Vsak dan so se po cesti skozi gozdiček peljali v mesto: po nakupih, v službo, na obisk k prijateljem ali pa zgolj zato, da so se lahko bahali s svojimi novimi avtomobili. Zrak ob no vi cesti je bil črn in umazan od izpuhov. Gozdne živali z novo cesto niso bile zadovoljne, saj več niso živele tako srečno kot včasih. Zaradi onesnaženega zraka je vedno več živali zbolelo. Ker je bilo cesto zelo nevarno prečkati, so živalce težje prišle do hrane in vode, pa tudi težko so obiskale svoje prijatelje na drugi strani ceste. Nevarni izpuhi pa so škodovali tudi zajčji družini. Kmalu so njihovi beli kožuščki postali čisto sivi od umazanije. Mama in oče zajec nista več našla svojih mladičkov, če so se izgubili. Življenje zajčkov in vseh prebivalcev gozdička se je obrnilo na glavo. To so opazili tudi prebivalci vasi. Iz gozda ni bilo več slišati veselega ptičjega petja, opazili so nesrečne živali, ki so bile čedalje bolj bolehe in umazane, v gozdu niso več našli gozdnih sadežev, ki so jih vsako leto s pridom nabirali.

Kmalu so ugotovili, kakšno napako so storili, ko so zgradili cesto in si kupili avtomobile. Odločili so se, da popravijo napako in zopet oživijo gozd. Za vožnjo v mesto so raje začeli uporabljati vlak in avtobuse. Kožuščki bele zajčje družine so zopet postali snežno beli, živali so se pozdravile in v gozdu je bilo zopet najti vse polno gob, jagod in borovnic.

Tudi ti pomagaj očistiti umazanega zajčka!

ŠABLONA zajčka in krogcev za nalepke

7 dni

14 dni

1 mesec

BELI ZAJČEK

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO
IN PROSTOR

 Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
tehnološki sklad

 IJPP
Integrirani javni potniški promet

DOBIMO SE NA POSTELJI

focus